

EKONOMICKÁ INFORMÁCIA O TERITÓRIU

Islandská republika

[Všeobecné informácie o krajine](#)

2019

I. ZÁKLADNÉ EKONOMICKÉ INFORMÁCIE

a) Základná charakteristika hospodárstva

V 90. rokoch Island podstúpil rozsiahle reformy zamerané na voľný trh, ktoré priniesli silný hospodársky rast. Od roku 2006 hospodárstvo čelilo problémom s rastúcou infláciou a deficitom bežného účtu platobnej bilancie. Čiastočne ako odpoveď a čiastočne ako výsledok predchádzajúcich reforiem finančný sektor expandoval a následne sa zrútil, čím uviedol krajinu do hlbokéj finančnej krízy. Začiatkom krízy bol kolaps troch najväčších bánk v októbri 2008. Vonkajší dlh krajiny, väčšinou v rukách bankového sektora, bol v tom čase viac než desaťnásobok HDP. Núdzový zákon prijatý 6. októbra 2008 rozdeľoval aktíva domácich a zahraničných bánk medzi „dobré“ a „zlé“ banky. Tento krok zabezpečil určitú ochranu obyvateľom, pomohol predísť miestnym útokom na banky a znárodneniu strát, avšak spôsobil medzinárodné protesty, keďže zahraničným vkladateľom a investorom boli zmrazené aktíva. Hospodárstvo kleslo do prudkej recesie a v novembri 2008 muselo dostať finančnú pomoc z MMF a viacerých európskych krajín. Boli zavedené prísne kontroly kapitálu, ktoré mali ochrániť menu výrazne klesajúcu na hodnotu.

Postupný návrat k rastu

Po troch rokoch hospodárskeho poklesu sa v roku 2011 Island vrátil k ekonomickému rastu. Takmer všetky ukazovatele zaznamenali zlepšenie, od rastúceho HDP a údajov o príjmoch, po pokles v nezamestnanosti a inflácii. Od konca roka 2015 považovali vrcholní predstavitelia Islandu ekonomickú situáciu v krajine za stabilizovanú. Rok 2016 bol pre hospodárstvo Islandu prelomový, nakoľko krajina dosiahla vrchol hospodárskeho cyklu. Avšak, rast DHP, ktorý trvá od roku 2011, bude, hoci v pomalšom tempe, pokračovať. V roku 2018 činil rast HDP 4,6 %. Očakáva sa, že v rokoch 2020-2024 rast dosiahne úroveň v priemere 2,6% ročne. Centrálna banka hodnotí spomaľovanie ekonomiky ako prirodzený trend. Predchádzajúce nadmerné hodnoty rastu niesli riziko, že ekonomika sa prehreje. Pomalší rast umožňuje pozvoľné využívanie dostupných hospodárskych zdrojov.

Mena:

1 EUR = 138,3 ISK (k 05/2019)

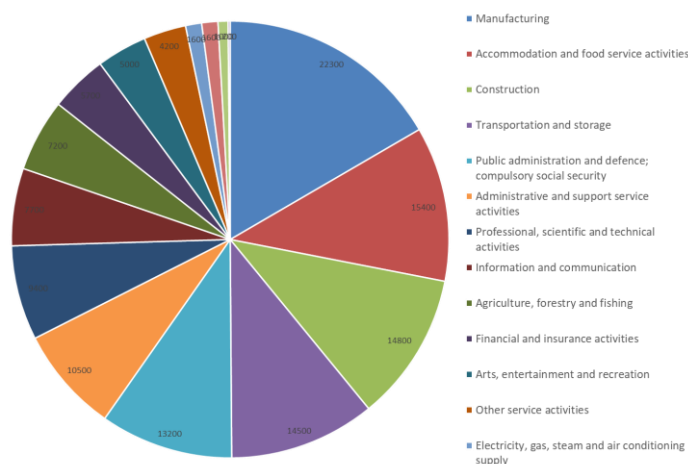
Ukazovateľ	2013	2014	2015	2016	2017	2018
HDP v bežných cenách v mld. ISK	1899,6	2020,54	2490,9	2452,97	2616,82	2803,05
Medziročná zmena v %	4,4	1,9	4,1	7,4	3,6	4,6
HDP na obyvateľa v tis. ISK	5841	6127	6693	7636	7803	7926

Zdroj: Statistics Iceland

Podľa predbežných údajov za rok 2018 bola finančná bilancia verejnej správy (tj. ústredná štátna správa, fondy sociálneho zabezpečenia a miestne samosprávy) 30,7 mld. ISK v prebytku (1,1% HDP) v porovnaní s prebytkom 13,9 mld. roku 2017 (0,5% HDP). Zlepšenie finančnej bilancie v roku 2018 v porovnaní s predchádzajúcim rokom možno čiastočne

vysvetlí jednorazovým kapitálovým transferom miestnych samospráv do dôchodkového fondu Brú vo výške 32,0 mld. ISK v roku 2017. Očakáva sa, že HDP sa v roku 2019 zvýši o 1,7%. Počas posledných rokov sa miera inflácie držala pod 2,0 %, čo je historický úspech, keďže takéto hodnoty Island nevykazoval posledných 50 rokov. V roku 2018 túto hranicu však prekročila a bola na úrovni 3,7%. Miera nezamestnanosti má klesajúcu tendenciu, na konci roka 2018 sa pohybovala na úrovni 2,7 %.

Štruktúra zamestnanosti v roku 2018:

Zdroj: Statistics Iceland

Po turbulentných rokoch spôsobených krízou sa riziká investovania postupne znižujú, a od roku 2012 si Island udržoval BBB+ až A hodnoty s pozitívnym výhľadom od agentúry Fitch. Agentúra Fitch v decembri 2017 zvýšila rating Islandu na stupeň A s výhľadom stabilný. Hlavnými argumentmi boli hospodárska stabilita, znižovanie vládneho dlhu, posilňovanie ekonomiky, odstránenie kapitálových kontrol, posilnenie koruny a splatenie pôžičiek veriteľom.

Kapitálové kontroly

Kapitálové kontroly boli udržiavané na zabezpečenie hospodárskej stability od roku 2008. Islandská koruna je najmenšou nezávislou menou vo svete, niektorí ekonómovia tvrdia, že by nebola udržateľná v plne otvorenom trhovom hospodárstve. Po kríze v roku 2008 uviazlo na Islande významné množstvo aktív, ktorých nekontrolovaný odliv by podlomil hospodársku a finančnú stabilitu krajiny. V roku 2015 veritelia skrachovaných bánk vydali tzv. Stabilizačné príspevky pre Islandskú štátnu pokladnicu. Tieto príspevky vo forme aktív pochádzali predovšetkým od veriteľov, ktorí boli na oplátku oslobodení od kapitálových kontrol a taktiež mali poskytnutú dohodu o vyrovnaní. Veľká časť Stabilizačných príspevkov bola odpísaná z pohľadávok veriteľov skrachovaných bánk v hodnote 50 miliárd eur. Vláda tvrdila, že tieto opatrenia boli potrebné na dosiahnutie vyrovnania bez výrazného negatívneho dopadu na islandskú platobnú bilanciu. Drvivá väčšina veriteľov tieto opatrenia schválila. V popredí ležala otázka ako znížiť riziko, vyplývajúce zo zvyšných 300 miliárd "offshore" islandských korún. Offshore je termín, vyjadrujúci zahraničné vlastníctvo (v ISK), uväznené vo vnútri islandskej ekonomiky od nástupu kapitálových kontrol. Konečná veľká menová aukcia sa konala dňa 16. júna 2016. Do aukcie bolo podaných celkom 1715 ponúk a z toho 1688 (98,4%) bolo prijatých. Výsledkom aukcie bolo zníženie devízových rezerv islandskej centrálnej banky o viac ako 54 miliárd islandských korún. Ku koncu roka 2016 sa islandská vláda sústredila na poslednú fázu plánu, ktorý bol vypracovaný v roku 2015 a mal viesť k odstráneniu kapitálových kontrol (1. fáza - stabilizačné príspevky pre Islandskú štátnu pokladnicu od

skrachovaných bánk, 2. fáza – menové aukcie, 3. fáza – zrušenie kontrol pre domácnosti a podniky). Podľa pravidiel Centrálnej banky Islandu boli od 14. marca 2017 všetky kapitálové kontroly pre jednotlivcov, spoločnosti a penzijné fondy zrušené. Kapitálové toky do a na Island sú od tohto dátumu neobmedzené a jednotlivci, spoločnosti a penzijné fondy môžu uskutočňovať časovo neobmedzené zahraničné investície. Avšak, po zrušení kontrol sú v platnosti nové pravidlá obmedzujúce obchody a finančné transakcie v islandských korunách. Po zrušení kontrol sa na Island vrátili investori zo zahraničia (napr. NASDAQ, vláda tiež vydala dlhopisy v hodnote 500 mil. EUR – pričom dopyt bol osemkrát väčší ako ponuka).

b) Hlavné odvetvia hospodárstva

Charakteristika hospodárstva

Bohaté geotermálne a vodné zdroje pritiahli značné zahraničné investície v sektore hliníka. Zlepšenie a rozšírenie civilnej infraštruktúry krajiny, vrátane cestnej siete, verejnej dopravy a letísk pomôže riešiť kapacitné obmedzenia, ktoré vznikli kvôli prudko rastúcemu cestovnému ruchu. V správe v roku 2018 Rada Európy odporučila posilniť systémy proti korupcii a nevhodnému správaniu. Vláda si kladie za cieľ, aby bol Island do roku 2040 úplne bez emisií a chce ponúknuť daňové stimuly na podporu inovácií a zlepšenie konkurenčného postavenia islandských priemyselných odvetví.

Rybolov

Rybolov je dlhodobo jedným z najdôležitejších a najproduktívnejších odvetví Islandského hospodárstva so silnou medzinárodnou konkurencieschopnosťou. Rybolovná zóna Islandu má rozlohu 760 tis. km², čo je sedemnásobok plochy samotného Islandu. Niektoré z najväčších populácií rýb v severnom Atlantiku sa nachádzajú v islandských vodách vrátane populácie tresky, ktorá je najdôležitejšou zásobou Islandu. Odvetvie priamo zamestnáva okolo 7 500 ľudí, čo je približne 3,9% pracovnej sily Islandu. Pokiaľ sa započíta výroba strojov, pokročilé spracovanie morských produktov a biotechnologická výroba. Rybolov a odvetvia s ním spojené prispievajú 25% k štátnemu HDP. Hlavnými druhmi lovených rýb sú treska a hering. Napriek tomu, že sa systém rybolovu ukázal ako biologicky a ekonomicky silný, zostáva politicky sporný. Hlavnou spornou oblasťou je alokácia kvót pre výlov a delba výnosov. Z medzinárodného pohľadu sú hlavnými spornými otázkami komerčný lov veľrýb a spor ohľadom výlovu makrel. Island nebol zahrnutý do dohody prímorských štátov medzi EÚ, Nórskom a Faerskými ostrovmi. Dôvodom bol spor s Nórskom ohľadom riešenia problematiky islandských rybárov loviacich v grónskych vodách. Čo sa týka lovu veľrýb, Island patrí medzi málo krajín, ktoré lov stále povoľujú a je v tejto otázke skôr v medzinárodnej izolácii. Súčasný minister Rybolovu, napriek veľkej kritike, odsúhlasil lovenie veľrýb až do roku 2023.

Turizmus

Sektor turizmu v posledných rokoch značne rastie a spolu s rybolovom a energiami patrí k stabilným pilierom islandskej ekonomiky. Odvetvie cestovného ruchu prispieva k islandskému HDP viac ako 10 %, pričom v roku 2017 počet návštevníkov prvýkrát prekročil 2 mil. Prenocovanie vo všetkých ubytovacích zariadeniach v roku 2018 bolo 10,4 mil. Najväčší nárast bol na juhu krajiny (8,6%) a najväčší pokles bol v oblasti Westfjordov (8,1%). Na stúpajúci trend prichádzajúcich turistov majú vplyv aj filmy a seriály (napr. Hra o tróny), ktoré sa natáčali práve na Islande a pomohli Islandu spopularizovať. Tento stúpajúci trend v turizme sa očakáva až do roku 2020. K najčastejším návštevníkom patria občania USA, Veľkej Británie, Nemecka, Kanady a Francúzska. S rastúcim množstvom turistov rastie na Islande tlak v oblasti stavby infraštruktúry, zatiaľ čo podľa vlády situácia pod kontrolou aj vďaka spoločnostiam, ktoré sa zameriavajú na zdieľanú ekonomiku ako napr. Airbnb. Zvýšený turizmus má pozitívny vplyv na islandské hospodárstvo, stavebný priemysel, maloobchod, trh práce a kultúru, ale ukazujú sa aj negatíva ako vysoké nájomné bytov a obavy ohľadom

ochrany nepoškvrnenej prírody. Dôležitosť turizmu pre Island podčiarkuje aj vznik nového ministerstva cestovného ruchu, priemyslu a inovácií, na čele ktorého je od roku 2017 Þórdís Kolbrún Gylfadóttirová (Strana nezávislosti).

Poľnohospodárstvo

Napriek náročným prírodným podmienkam je Island viac menej sebestačná krajina v produkcii mäsa, mliečnych výrobkov a vajec. Hlavnými hospodárskymi zvieratami sú ovce, kravy, kone, ošípané a hydina. Množstvo zeleniny je pestovanej v skleníkoch za použitia geotermálnej energie. Island chráni svoju domácu poľnohospodársku produkciu vysokými.

Informačné technológie (IT) sú jedným z najrýchlejšie rastúcich sektorov islandského hospodárstva. Islandská energetická sieť získava 99% svojej energie z obnoviteľných zdrojov, čo ju robí mimoriadne atraktívnou pre energeticky závislé odvetvia. Napríklad priemysel dátových centier na Islande sa rýchlo rozširuje, pričom mnohé dátové centrá sa zameriavajú na banskú ťažbu a súvisiace činnosti.

c) Členstvo v medzinárodných organizáciách a účasť v integračných procesoch

Island je členom mnohých dôležitých medzinárodných inštitúcií, ako napríklad NATO, ktorého je zakladajúcim členom. Od roku 1951 je Island chránený špeciálnou zmluvou o obrane s USA. Ozbrojené sily USA boli na Islande až do roku 2006. Island dnes zabezpečuje svoju obranu spoluprácou s členskými štátmi NATO a najmä so severskými krajinami. V roku 2016 americká armáda opäť preukázala záujem o udržanie a znovuoobnovenie kasární Keflavik. Na území Islandu sa nikdy nevedli väčšie boje a Island nikdy nemal svoje vlastné ozbrojené sily. Island je tiež členom OSN, OBSE, Arktickej rady, OECD, MMF, Svetovej banky a Svetovej obchodnej organizácie. Väzby Islandu na zvyšné severské krajiny sú obzvlášť silné. Island je členom EZVO a EHP, čo zaručuje jeho účasť na jednotnom európskom trhu.

Island má tiež zmluvy o voľnom obchode s viacerými krajinami, napríklad Čínou. Zdôraznené sú obchodné vzťahy najmä s rozvíjajúcimi sa trhmi. Okrem rozkolu ohľadom členstva v EÚ a do menšej miery členstva v NATO existuje celospoločenská zhoda v otázkach zahraničnej politiky.

II. PODPORA OBCHODU A PODNIKANIA

a) Podnikateľská legislatíva

Systém riadenia zahraničného obchodu

Na založenie spoločnosti sú potrebné osobitné licencie, povolenia alebo práva. Každý, kto začína podnikáť na Islande, musí mať identifikačné číslo (ID), ktorým je desaťmiestne číslo. Identifikačné číslo slúži ako vstupná brána do islandskej spoločnosti. Daňové pravidlá prevádzkovania podniku sa môžu líšiť, ako aj pravidlá, ktorými sa riadi účtovná a účtovná závierka, zodpovednosť vlastníka, rozhodovanie a počiatočné náklady. Každý, kto začína podnikáť, musí podať správu daňovému úradu. Vedenie účtovníctva je povinné bez ohľadu na právnu formu podnikania.

Formy spoločností na Islande: jediný majiteľ, akciová spoločnosť/ spoločnosť vo verejnom vlastníctve/spoločnosť s ručením obmedzeným, spoločné spoločnosti, partnerstvo, samosprávne právnické osoby.

Daňový systém

Daň z príjmov právnických osôb

- **Daň z príjmu:** daňové sadzby pre príjmový rok 2018 pre spoločnosti s ručením obmedzeným a spoločnosti s ručením obmedzeným sú 20%. Sadzba dane pre ostatné spoločnosti (napr. Obmedzené alebo iné partnerstvá) je 37,6%.
- **Daň z kapitálových výnosov:** kapitálové zisky z predaja akcií sa v roku predaja uskutočňujú ako zdaniteľné príjmy. Sadzba dane z kapitálových výnosov pre spoločnosti na Islande je v roku 2018 22%.
- **Daň z pridanej hodnoty:** všeobecná sadzba DPH a DPH na Islande je 24%. Viaceré špecifické spotrebné tovary a služby podliehajú nižšej sadzbe DPH 11%. Medzi tieto služby patria: potraviny, hotelové ubytovanie, noviny a knihy, kúrenie, elektrina a palivo.
- **Ostatné dane, poplatky a odpisy:** všetky spoločnosti platia povinný príspevok 6,85% z mzdových nákladov na sociálne zabezpečenie, konkurzný fond a trhový poplatok.
- **Penzijné fondy:** od zamestnancov a zamestnávateľov sa vyžaduje, aby platili poistné do penzijných fondov: celkovo minimálne 12% hrubej mzdy. Zamestnanec platí 4%, ktoré sú odpočítateľné od základu dane z príjmu a zamestnávateľ poskytuje minimálne 8%. Zamestnanci sa môžu rozhodnúť pre doplnkové platby.

Zamestnávateľ:

Pracovné zmluvy sú vo všeobecnosti založené na kolektívnych dohodách o mzdách. Stanovujú minimálne pracovné podmienky a rôzne práva týkajúce sa miezd, pracovného času, dovolení a dovolení atď. Zamestnávateľ / platiteľ musí účtovať mzdové dane a dane z pridanej hodnoty a musí podať správu daňovému úradu. Zamestnávateľ musí tiež účtovať rôzne iné dane a poplatky súvisiace s prevádzkovou činnosťou.

Špecifická podnikania v teritóriu

Islandský trh je otvorený. Jedinou oblasťou, ktorá je chránená opatreniami je oblasť obchodu s alkoholom a potravinami. Avšak, na základe Dohody o európskom hospodárskom priestore dochádza k liberalizácii pravidiel obchodu aj v tejto oblasti. Podľa islandskej praxe sa preferuje rozhodujúca úloha obchodných zástupcov s islandským občianstvom v prvej fáze obchodných kontaktov. Ich úloha je takmer nezastupiteľná. Medzi výhody obchodovania s Islandom patria: efektívne podnikateľské prostredie, vzdelaná a inovatívna pracovná sila, konkurencieschopná cena zelenej energie, voľný obchod s Čínou, Európsky regulačný rámec a bezcolný prístup, nízka daň z príjmu právnických osôb, konkurenčné vládne stimuly, vynikajúca infraštruktúra a kvalita života. Medzi nevýhody môže zas patriť geografická izolácia.

Odkazy na internetové stránky, ktoré informujú o danej problematike

- www.icetrade.is – Islandská obchodná rada
- www.invest.is - Invest in Iceland Agency
- www.rsk.is – directorate of internal revenue

b) Programy podpory zahraničného obchodu

Účasť na programoch EÚ

Island sa zúčastňuje na veľkom počte programov EÚ, z ktorých najväčšími sú programy výskumu a vývoja a mobilít, ako Horizont 2020, Erasmus plus a Kreatívna Európa. Príspevky štátov EZVO do týchto programov sú počítané na základe HDP. Tieto príspevky umožňujú subjektom z Islandu, Nórska a Lichtenštajnska zúčastňovať sa na programoch EÚ s rovnakým postavením, ako členské krajiny EÚ. Systém je založený na súťaživosti a nie na „reálnej

návratnosti" a národných kvótach. Island je v tomto systéme veľmi úspešný, a zvyčajne získa viac (asi 10 miliónov €) ako prispieva (6-7 miliónov €). Nórsko, Island a Lichtenštajnsko prispievajú k zmierňovaniu sociálnych a ekonomických nerovností v EÚ pomocou takzvaných EHP a Nórskeho grantov.

c) Verejné obstarávanie

Databázu tendrov EÚ a EHP (vrátane Islandu) možno nájsť v [Dodatku k Úradnému vestníku EÚ](#). Informácie o tendroch na verejných zákazkách sa zverejňujú v národnej elektronickej databáze [Ríkiskaup](#), ktorú spravuje ministerstvo financií.

d) Zmluvná základňa

Vzťahy Islandu s EÚ

Základom vzťahov medzi EÚ a Islandom je Dohoda o Európskom hospodárskom priestore, ktorá vstúpila do platnosti v roku 1994. Dohoda spája 28 členských štátov EÚ a tri členské štáty EZVO (Island, Lichtenštajnsko, a Nórsko), s výnimkou Švajčiarska, do jednotného trhu, označovaného ako „vnútorný trh“. Ako súčasť vnútorného trhu Island počas dvadsiatich rokov členstva prebral značnú časť legislatívy EÚ. Dohoda o EHP zaisťuje obsiahnutie európskej legislatívy týkajúcej sa štyroch slobôd – voľný pohyb tovarov, služieb, osôb a kapitálu – vo všetkých 31 štátoch EHP. Dohoda tiež pokrýva spoluprácu v iných dôležitých oblastiach, ako výskum a vývoj, vzdelávanie, ochrana spotrebiteľa, turizmus a kultúra, spolu známe ako „sprievodné a horizontálne“ opatrenia.

Dohoda o EHP nepokrýva nasledujúce oblasti:

- a) Spoločná poľnohospodárska politika a rybolov (dohoda však obsahuje ustanovenia o rôznych aspektoch obchodu s poľnohospodárskymi a morskými produktmi)
- b) Colná únia
- c) Spoločná obchodná politika
- d) Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika
- e) Spravodlivosť a vnútorné záležitosti (aj napriek tomu, že krajiny EZVO sú súčasťou Schengenského priestoru)
- f) Menová únia

Prístupové rokovania

Island podal žiadosť o členstvo v EÚ v roku 2009, počas vládnutia predchádzajúcej stredolavej koalície. Prvé stretnutie prebehlo v júli 2010. Do začiatku roku 2013 bolo otvorených 27 z 33 kapitol, z ktorých 11 bolo do tej doby aj uzavretých. Najväčšie výzvy zostávajú v oblastiach rybolovu, poľnohospodárstva a potravinovej bezpečnosti, kapitálových kontrol a možného vstupu Islandu do eurozóny. V lete roku 2013 sa nová stredo-pravá vláda rozhodla zmraziť prístupové rokovania. Obe koalíčné strany verili, že „záujmy Islandu sú najlepšie napĺňané mimo EÚ“. Vo februári 2014 minister zahraničných vecí podal žiadosť o stiahnutie žiadosti o členstvo. Jeho návrh sa stretol s podstatným odporom a nikdy nebol prijatý parlamentom. V marci 2015 minister zahraničných vecí vyhlásil, že Island nemá záujem o obnovenie prístupových rokovaní a tiež, že Island by ďalej nemal byť považovaný za kandidátsku krajinu. EÚ bola požiadaná, o "náležité upravenie svojich pracovných postupov". Predsedníctvo Rady EÚ vzalo na vedomie pozíciu Islandu a v rámci Rady Európskej Únie a Komisie EÚ boli aj vykonané následné praktické úpravy. Dobré vzťahy s EÚ sú však pre Island prioritou a preto ich bude naďalej posilňovať prostredníctvom členstva v EHP.

Od 1. 5. 2018 je v platnosti dohoda, ktorá výrazne liberalizuje vzájomný obchod s potravinárskymi a poľnohospodárskymi produktami medzi Islandom a EÚ. Od tohto dátumu sa uplatňujú nižšie alebo nulové dovozné clá u veľkého množstva položiek, ktoré pochádzajú

z EÚ. Výrobcom z EÚ vrátane Slovenskej republiky sa tak otvára väčšia možnosť na možnosť odbytu napr. syrov a mrazeného mäsa. Na druhú stranu Island môže do EÚ vyvážať viac tradičných jogurtov (Skyrov), jahňacieho mäsa a masla. Táto zmena má spotrebiteľom z Islandu priniesť širší výber potravinárskych tovarov a vďaka silnejšej konkurencii znížiť ceny v obchodoch.

III. INVESTÍCIE, ENERGETIKA, VEDA A VÝSKUM

a) Priame zahraničné investície:

Island je otvorený pre zahraničné investície. Vďaka členstvu v EHP majú spoločnosti prístup k celému trhu EÚ a veľkému množstvu kvalifikovanej pracovnej sily. Taktiež, Island má výborné možnosti v rámci leteckej a lodnej dopravy a lacnej telekomunikačnej siete. V prípade záujmu o investície je potrebné získať povolenie a v niektorých oblastiach aj špeciálnu licenciu. Tieto oblasti zahŕňajú rybársky priemysel, energetiku, leteckú dopravu, životné prostredie a nehnuteľnosti.

V roku 2004 vložila islandská spoločnosť Virkir Orkint (Enex) na Slovensku investície do spoločnosti Slovgeoterm, a.s. Bratislava. Investície vo výške 780 tis. Sk nedosiahli však úroveň 1 mil. Sk a nie sú uvádzané v zozname NBS. Islandská spoločnosť Orkuveita investovala do Galantaterm 4,5 mil. Sk.

Zo strany SR nie sú doposiaľ poskytované žiadne investície. Na Islande pôsobila slovenská spoločnosť Váhostav Tunely (asi 25 ľudí), ktorá participovala na výstavbe novej hydroelektrárne na východnom pobreží krajiny. Hydroelektrárňou Kárahnjúkar dodáva elektrickú energiu pre závod na výrobu hliníka Alcoa. V súčasnosti na Islande pôsobí slovenská firma TuCon, ktorej pracovníci sa podieľajú na stavbe podzemnej vodnej elektrárne Búrfell.

Islandská spol. Marel Food vybudovala v priemyselnom parku Nitra nový závod na produkciu technologických zariadení pre potravinársky priemysel v roku 2008. Nadnárodná skupina pôsobí v 30 krajinách sveta a v súčasnosti je najväčším svetovým výrobcom strojov na spracovanie mäsa. Slovenská pobočka zamestnáva viac ako 200 pracovníkov a do výstavby a zariadenia prevádzok investovala približne 10 miliónov eur.

Oblasť vzdelávania v súčasnosti predstavuje jeden z najvýznamnejších projektov bilaterálnej spolupráce medzi oboma krajinami. Na Jesseniovej lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Martine (JLF) a Univerzita veterinárneho lekárstva a farmácie v Košiciach (UVLaF) v súčasnosti študuje takmer 120 islandských študentov.

b) Energetická politika krajiny

Využívaním bohatých vodných a geotermálnych zdrojov, priemysel obnoviteľných zdrojov energie zabezpečuje takmer 85% primárnej energie krajiny, proporčne viac ako v ktorejkoľvek inej krajine. Až 99,9 % elektriny na Islande pochádza z obnoviteľných zdrojov. Navyše Island exportuje energiu tavením hliníka, čo je jedno z troch hlavných vývozných odvetví, spolu s rybolovom a turizmom. Momentálne sú na Islande tri hlinikárne, pričom výstavbu štvrtej odložili. Tento priemysel vyvolal obavy v oblasti životného prostredia, ako aj otázky týkajúce sa cien islandskej energie, najmä v porovnaní s ostatnými možnosťami, napríklad predajom elektriny priamo prostredníctvom možného hlbinného kábla ku kontinentu.

c) Veda, výskum a vývoj, inovácie

Island má vedúce postavenie z pomedzi krajín OECD, pokiaľ ide o príspevky na výskum a vývoj. Jeho príspevok na výskum a vývoj vyše 3% HDP patrí medzi najvyššie v krajinách OECD. Keď Európska únia v Lisabone v roku 2000 rozhodla, že všetky členské krajiny by mali prispieť 3% HDP na výskum a vývoj a že dve tretiny týchto príspevkov by mali pochádzať zo súkromných spoločností, Island bol treťou krajinou Európskej hospodárskej oblasti, ktorá dosiahla tento cieľ. Na Islande vznikli spoločnosti v nových oblastiach, ako sú biotechnológia, informačné technológie, zdravotnícka technológia a farmaceutický priemysel. Tieto spoločnosti prispeli k výdavkom vedúcim k tomuto podielu spolu so zvýšeným príspevkom vlády k výskumu a vývoju.

IV. ZAHRANIČNÝ OBCHOD KRAJINY

a) Dovozný a vývozný režim, obchodná prax

Vzájomný obchod medzi Islandom a Slovenskom nemá nijaké obchodno-politické prekážky, ale zahranično-obchodné vzťahy oboch krajín sú nízke. I keď sa jedná objemovo o malé čiastky obchodu, ako vo vývoze, tak i v dovoze, tieto objemy zodpovedajú možnostiam sledovaného trhu. Colný systém rešpektuje štandardné európske pravidlá pre výmenu tovaru. Dovoz živých zvierat, mrazeného mäsa, vybraných mliečnych produktov a zeleniny podlieha colnému zaťažaniu vrátane dovozných kvót a prísnyh fytozaniťárnyh predpisom.

b) Základná štatistika zahraničného obchodu

Hospodárstvo Islandu je poháňané exportom. Celková hodnota vývozu tovaru v roku 2018 na úrovni 602 mld. ISK bola o 82,5 mil. ISK vyššia (o 15,9%) ako v predchádzajúcom roku. Exportované výrobky sa podieľali na celkovom vývoze 53,3% a ich hodnota bola o 14,7% vyššia ako v roku 2017. Zvýšenie hodnoty medzi rokmi môže súvisieť s vývozom hliníka, no nárast bol najvyšší v skupine ostatných priemyselných výrobkov.

Celková hodnota dovozu tovaru (777 mld. ISK) v roku 2018 bola o 80,5 mil. ISK vyššia (12%) ako v predchádzajúcom roku, najmä v dôsledku zvýšeného dovozu palív a spracovaných priemyselných dodávok. Obchodná bilancia v roku 2018 bola negatívna vo výške 174,4 mld. ISK v porovnaní s 176,5 mld. ISK v roku 2017.

c) Tovarová štruktúra zahraničného obchodu v členení vývoz/dovoz

Hlavným vývozným tovarom sú morské produkty. Morské produkty prispeli 39,8% podielom k celkovému vývozu a ich hodnota bola o 21,7% vyššia ako v roku 2017. Došlo k nárastu vo všetkých kategóriách morských produktov. Najväčší podiel na morských výrobkoch mali čerstvé ryby a mrazené rybíe filé. Čerstvé ryby predstavovali 9,9% z celkového vývozu a mrazené rybíe filety tvorili 9,3% z celkového vývozu. Vývoz výrobkov z hliníka a hliníka mal najväčší podiel vo vyvážaných výrobných výrobkoch, až 38,2% z celkového vývozu. Ďalšími významnými exportnými tovarmi sú zliatina ferosilícia, stroje a elektronické zariadenia pre rybný priemysel, softvér, produkty z vlny a v sektore služieb turizmus.

Island je závislý na dovoze tovaru každodennej potreby. Je to výsledok protekcionizmu, ktorý pokrýva určité oblasti ako napríklad rybárstvo a poľnohospodárstvo. Celková hodnota dovozu tovaru v roku 2018 bola o 80 500 mil. ISK vyššia (12%) ako v roku 2017. Nárast je najmä v palivách a spracovaných priemyselných výrobkoch. Najväčšími dovoznými kategóriami boli priemyselné dodávky (28,5%) a investičný tovar (20,5%).

d) Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu vývoz/dovoz

Najväčšími obchodnými krajinami vo vývoze tovaru boli Holandsko, Spojené kráľovstvo a Španielsko. Až 71,8% celkového vývozu smerovalo do krajín EÚ, menej do USA a Japonska. Od zmluvy o voľnom obchode s Čínou, ktorá bola uzavretá v roku 2013 sa očakáva zvyšovanie objemu exportu do tejto krajiny. Najviac sa na Island importuje z Nemecka, Nórska, Francúzska, Veľkej Británie a USA.

Najväčšími obchodnými krajinami v dovoze tovaru boli Nórsko, Nemecko, Čína a Spojené štáty, ale 49% všetkých dovozov pochádzalo z krajín EÚ.

e) Vývoj zahraničného obchodu so SR za posledných päť rokov (vývoz/dovoz)

Napriek tomu, že obchodná spolupráca SR s Islandom je na nízkej úrovni, obrat vzájomného obchodu medzi krajinami má v posledných piatich rokoch rastúcu tendenciu a to hlavne vďaka vývozu vozidiel a textílií. Dovoz z Islandu na Slovensko tvoria najmä lieky, ryby, hliník, ortopedické pomôcky a stroje na prípravu a výrobu potravín. Vývoz na Island tvoria najmä vozidlá a príslušenstvo, odevy a doplnky.

Na Islande sa bude zvyšovať výroba hliníka a bude pokračovať výstavba infraštruktúry. Tento trend poskytuje možnosť zapojenia slovenských stavebných firiem, ktoré sa už skôr úspešne prezentovali (prenosová sústava 420 KV bola vybudovaná Elektrovedom Bratislava).

Nasledujúca tabuľka zobrazuje **vývoj zahraničného obchodu medzi Slovenskom a Islandom** podľa Štatistického úradu SR v rokoch 2013 až 2018.

tis. €	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Vývoz	6 409	7 297	14 796	21 414	25 436	19 729
Dovoz	7 687	5 316	5 986	5 067	3 531	6 519
Obrat	14 096	12 614	20 782	26 480	28 967	26 248
Bilancia	- 1 277	1 981	8 810	16 347	21 906	13 210

Zdroj: ŠÚ SR

V. MARKETINGOVÁ STRATÉGIA

a) Obchodné zvyklosti v teritóriu

Islandčania zvyčajne hovoria okrem islandčiny aj anglicky a dánsky. V komunikácii prevažuje pragmatickosť. Po celý rok na Islande platí svetový čas (GMT), čo znamená, že v zime je v krajine o 1 hodinu menej ako na Slovensku a v letnom období o 2 hodiny menej. Úradné hodiny sú väčšinou od 9:00 do 17:00, niektoré inštitúcie majú počas leta upravené hodiny od 8:00 do 16:00. Obchody sú otvorené od pondelku do piatku v čase od 9:00 do 18:00 a v sobotu od 10:00 do 14:00. Niektoré veľké obchodné centrá majú otvorené aj v nedeľu. Na Islande sa bežne používajú kreditné karty ako napríklad VISA a Mastercard. Banky majú otvorené od pondelka do piatku v čase od 9:00 do 16:00.

b) vyhodnotenie odbytových možností SR

Islandský trh predstavuje solídnu kúpnu silu aj napriek tomu, že je malý. Motorové vozidlá výrazne dominujú ako exportné položky zo SR. Ďalej nasledujú v poradí: stroje, textilie,

stavebné prefabrikáty, produkty z dreva, oblečenie. Neustále sa zvyšuje záujem o elektromobily a vozidlá s hybridným pohonom. Dôvodom je predovšetkým stúpajúca spotrebná daň, ktorá výrazne zdražuje ceny pohonných hmôt, a tiež zvyšujúca sa uhlíková daň. Pre SR existujú tiež možnosti vo vývoze valcovaného materiálu, drevených výrobkov a nábytku, ale aj potravín a nápojov. Väčšie odbytové možnosti sú aj v oblasti papierenského priemyslu, plastov a chemických produktov, dopravného strojárstva, obalovej techniky a v stavebníctve. Oblasť využívania geotermálnej energie má tiež potenciál pre rozvoj spolupráce.

c) Marketingová stratégia pri vývoze do teritória

V malej spoločnosti ako na Islande sa ľudia navzájom odvolávajú na meno a osobné vzťahy. Osobný kontakt je dôležitý na dlhej ceste pri vytváraní úspešného obchodného vzťahu. Keďže trh je malý, je veľmi bežné, že islandské spoločnosti konajú ako agenti pre zahraničných vývozcov, nakladajú s dovozom, distribúciou a marketingom.

d) Praktické informácie pre exportéra a importéra

Podľa rozhodnutia Rady EÚ č. 368/2004/ES o predbežnom vykonávaní Dohody o EHP, nemôže byť po štátnych príslušníkoch SR požadované vízum pre vstup a pobyt na území Islandu.

Verejná hromadná doprava sa na Islande nazýva Strætó, a má vynikajúcu sieť autobusov, s pravidelnými linkami zo všetkých väčších miest a turistických atrakcií. Pre ľahké plánovanie cesty sa odporúča stiahnuť si aplikáciu cez stroeto.is. Pri cestovaní práve autobusom, sa odporúča zakúpiť si Reykjavik City Card, ktorá ponúka 24,48 alebo 72 hodín neobmedzenej dopravy, tiež zľavy na najpopulárnejšie atrakcie a do reštaurácií.

Väčšina taxíkov je sústredená v Reykjavíku. Aj mnohé väčšie mestá majú svoje taxi služby, ale je dobré objednať si odvoz dopredu. Ceny za taxíky sú vysoké, používa sa taxameter, prepitné sa neočakáva. Uber a Lyft na Islande neoperujú.

Vlaková sieť pre verejnú dopravu na Islande neexistuje.

Pri cestovaní naprieč Islandom sa odporúča prenajať si auto. Je dobré urobiť to v dostatočnom predstihu, keďže o tieto služby je mimoriadne veľký záujem. Kancelárie majú na Islande autopožičovne ako Blue car rental, Iceland car rental, Auto Europe, SIXT, Reykjavik cars atd.

Ceny hotelov sú pomerne vysoké. Samozrejme záleží od lokality. V Reykjavíku sa cena za jednu dvojlôžkovú izbu v júli pohybuje okolo 125-426 euro. Tieto vysoké ceny sú zapríčinené hlavne veľkým množstvom nových luxusnejších hotelov. Mimo sezóny môže byť cena až polovičná. Lacnejšou alternatívou sú byty prenajaté cez Airbnb. Tam sa cena pohybuje na úrovni 100-135 eur za noc. Najlacnejším riešením sú hostely, kde sa dá ubytovať už za 32-75 eur za noc.

Dôležité telefónne čísla

Pohotovosť (polícia, hasiči, zdravotná služba): 112

Prvá pomoc: +354-5251000

Lekárska pohotovosť v Reykjavíku: +354-5521230

Sviatky a voľné dni v roku 2019

1.1.	Nový rok
18.4. – 22.4.	Veľkonočné sviatky
25.4.	Prvý letný deň
1.5.	Sviatok práce

30.5.	Nanebovstúpenie Pána
10.6.	Turíce
17.6.	Deň nezávislosti
5.8.	Deň obchodu
24. - 26.12.	Vianoce
31.12	Silvester

Prílohy:

Tovarová štruktúra vývozu a dovozu krajiny

The value of exports and imports in January - December 2017 and 2018			
	Million ISK at current exchange rate		Change on prev. year at current exch. rates, % (Jan – Dec)
	January - December		
	2017	2018	
Exports, total	519,612.4	602,102.5	15.9
Marine products	197,025.0	239,815.1	21.7
Agricultural products	20,239.3	20,479.3	1.2
Manufacturing products	279,922.2	321,055.8	14.7
Other products	22,426.0	20,752.3	-7.5
Import, total	696,072.6	779,616.2	12.0
Food and beverages	56,753.3	63,114.7	11.2
Industrial supplies n.e.s.	186,832.5	222,005.6	18.8
Fuels and lubricants	79,911.9	115,718.6	44.8
Capital goods (except for transport)	148,858.9	160,171.1	7.6
Transport equipment	131,134.5	115,869.5	-11.6
Consumer goods n.e.s.	92,219.3	99,733.8	8.1
Goods n.e.s.	362.1	3,002.9	729.2
Balance of trade	-176,460.2	-177,513.7	

Zdroj: Statistics Iceland

Teritoriálna štruktúra vývozu a dovozu krajiny:

EXTERNAL TRADE

Exports by the top 10 countries (fob)

2017	Million ISK	%
Total	517,649	100.0
Netherlands	131,784	25.5
Spain	69,754	13.5
United Kingdom	48,599	9.4
Germany	39,414	7.6
United States	36,209	7.0
France	32,567	6.3
Norway	26,843	5.2
Denmark	11,737	2.3
China	10,274	2.0
Japan	10,009	1.9
Others	100,458	19.4

Ⓞ Preliminary data.

Imports by the top 10 countries (cif)

2017	Million ISK	%
Total	741,162	100.0
Germany	78,508	10.6
Norway	67,483	9.1
China	51,377	6.9
Netherlands	49,254	6.6
United States	47,204	6.4
Denmark	45,583	6.2
United Kingdom	43,114	5.8
Sweden	30,064	4.1
Brazil	25,139	3.4
Australia	24,791	3.3
Others	278,648	37.6

Ⓞ Preliminary data.

Zdroj: Statistics Iceland

Dôležité kontakty a webové stránky

www.government.is – oficiálny portál islandskej vlády
www.althingi.is - islandský parlament (Althingi)
www.icetrade.is – Islandská obchodná rada
www.sedlabanki.is – ekonomické štatistiky Bank of Iceland
www.gulalinan.is – žlté stránky
www.statice.is – Štatistický úrad
www.tollur.is – Colný úrad
www.omxgroup.com - Nordic Exchange in Iceland
www.invest.is - Invest in Iceland Agency

THE ICELAND CHAMBER OF COMMERCE

/Verslunarrád Íslands/
Hús verslunarinnar
Kringlan 7
103 REYKJAVÍK
ICELAND
Tel : + 354 5886 666
Telefax : + 354 5686 564
E-mail : vilhjalmur@chamber.is
Internet : <http://www.chamber.is>

THE TRADE COUNCIL OF ICELAND

/Útfluntningsráð Íslands/
Borgartún 35
P.O.Box 1000
121 REYKJAVÍK
ICELAND
Tel : + 354 5114 000
Telefax : + 354 5114 040
E-mail : tradcouncil@icetrade.is
Internet : <http://www.icetrade.is>

Prehľad odporúčaných veľtrhov a výstav na Islande v roku 2019

P.č.	Termín konania výstavy/veľtrhu	Názov/zameranie výstavy/veľtrhu	Miesto konania	Odkaz na web/poznámka
1.	31. 1.- 3. 2.	Icelandair MID-ATLANTIC / cestovný ruch	Reykjavík	http://midatlantic.icelandair.com/
2.	28. 3. - 31. 3.	DesignMarch / design	Reykjavík	http://designmarch.is/
3.	23. -26. 10	Vestnorden Travel Mart / cestovný ruch	Akureyri	http://www.vestnorden.com/

Dátum: 31.5.2019